

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec T-4/20

**Sieć Badawcza Łukasiewicz – Port Polski Ośrodek Rozwoju Technologii
proti
Európskej komisii**

Rozsudok Všeobecného súdu (prvá komora) z 27. apríla 2022

„Arbitrážna doložka – Dohoda o poskytnutí grantu uzavretá v rámci siedmeho rámcového programu v oblasti výskumu, technického vývoja a demonštračných činností (2007 – 2013) – Oprávnené náklady – Žiadosť o vrátenie – Finančný audit – Vyšetrovanie OLAF-u – Konflikt záujmov z dôvodu rodinných alebo citových väzieb – Zásada dobrej viery – Zásada zákazu diskriminácie na základe rodinného stavu – Legitímna dôvera – Žaloba o neplatnosť – Oznámenia o dlhu – Akty neoddeliteľné od zmluvy – Akt, ktorý nie je možné napadnúť žalobou – Právo na účinné súdne preskúmanie – Neprípustnosť“

1. *Súdne konanie – Zverejňovanie rozhodnutí – Povinnosť súdu Únie zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi zverejňovaním rozhodnutí a právom na ochranu osobných údajov – Žiadosť o vynechanie údajov umožňujúcich identifikáciu osôb alebo týkajúcich sa pracovných zmlúv, organizačnej štruktúry alebo manažérskych postupov – Zamietnutie – Vynechanie, ktoré môže zasiahnuť do možnosti verejnosti mať prístup k rozsudkom a porozumieť im (Článok 15 ZFEÚ)*

(pozri body 29 – 33)

2. *Rozpočet Európskej únie – Finančná pomoc Únie – Povinnosť príjemcu dodržiavať podmienky poskytovania pomoci – Siedmy rámcový program v oblasti výskumu, technického vývoja a demonštračných činností (2007 – 2013) – Zmluva o poskytnutí grantu – Postup auditu a kontrolný postup – Audit uskutočnený externou audítorskou spoločnosťou, ktorá konala ako zástupca Komisie – Kontrolný postup, ktorý začal Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) po prijatí záverečnej správy z auditu – Vymáhanie dlžných súm zo strany Komisie na základe nezrovnalostí identifikovaných na záver kontrolného postupu – Prípustnosť – Kontrolný postup nezávislý od postupu auditu [Nariadenie Rady č. 1605/2002, článok 119; nariadenie Komisie č. 2342/2002, článok 183 ods. 1 písm. a) a článok 183 druhý odsek]*

(pozri body 43 – 65)

3. *Rozpočet Európskej únie – Finančná pomoc Únie – Povinnosť príjemcu dodržiavať podmienky poskytovania pomoci – Siedmy rámcový program v oblasti výskumu, technického vývoja a demonštračných činností (2007 – 2013) – Zmluva o poskytnutí grantu –*

*Finančný audit – Záverečná správa z auditu potvrdená inštitúciou – Závazná a nemenná povaha tejto správy – Vylúčenie
(Nariadenie rady č. 1605/2002, článok 119)*

(pozri body 70 – 74)

4. *Rozpočet Európskej únie – Finančná pomoc Únie – Povinnosť príjemcu dodržiavať podmienky poskytovania pomoci – Siedmy rámcový program v oblasti výskumu, technického vývoja a demonštračných činností (2007 – 2013) – Zmluva o poskytnutí grantu – Riziko konfliktu záujmov súvisiaceho s rodinnými alebo citovými väzbami – Vyvrátiteľná domnienka existencie rizika konfliktu záujmov – Rozdelenie dôkazného bremena – Rozsah*

(pozri body 81 – 84)

5. *Rozpočet Európskej únie – Finančná pomoc Únie – Povinnosť príjemcu dodržiavať podmienky poskytovania pomoci – Siedmy rámcový program v oblasti výskumu, technického vývoja a demonštračných činností (2007 – 2013) – Zmluva o poskytnutí grantu – Riziko konfliktu záujmov súvisiaceho s rodinnými alebo citovými väzbami – Manželka zodpovedná za schvaľovanie výkazov pracovného času svojho manžela bez možnosti ich úpravy – Riziko konfliktu záujmov, ktorý by mohol ohroziť nestranný a objektívny výkon projektu – Neexistencia administratívnej podriadenosti v profesijnej oblasti medzi manželmi – Neexistencia vplyvu*

(pozri body 85 – 96)

6. *Inštitúcie Európskej únie – Výkon právomoci – Povinnosť rešpektovať základné práva, a to aj v rámci zmlúv – Arbitrážna doložka, ktorou sa súdu Únie zveruje právomoc rozhodovať o sporoch týkajúcich sa zmluvy – Iné právo ako právo Únie, zakotvené v uvedenej zmluve ako uplatniteľné právo – Neexistencia vplyvu na uvedenú právomoc – Obmedzenie výkonu základných práv – Podmienky
(Článok 317 ZFEÚ; Charta základných práv Európskej únie, článok 52)*

(pozri body 98 – 100)

7. *Rozpočet Európskej únie – Finančná pomoc Únie – Povinnosť príjemcu dodržiavať podmienky poskytovania pomoci – Siedmy rámcový program v oblasti výskumu, technického vývoja a demonštračných činností (2007 – 2013) – Zmluva o poskytnutí grantu – Riziko konfliktu záujmov súvisiaceho s rodinnými alebo citovými väzbami, ktorý by mohol ohroziť nestranný a objektívny výkon projektu – Vymáhanie dlžných súm zo strany Komisie – Povinnosť dodržiavať zásadu riadneho finančného hospodárenia – Zásah do základných práv priznaných v článkoch 7 a 9 Charty základných práv – Neexistencia
(Charta základných práv Európskej únie, články 7 a 9)*

(pozri bod 101)

8. *Žaloba o neplatnosť – Akty, ktoré možno napadnúť žalobou – Pojem – Akty so záväznými právnymi účinkami – Oznámenie o dlhu vydané inštitúciou, týkajúce sa dlžných súm podľa dohody o poskytnutí grantu – Prípravný akt – Vylúčenie (Článok 263 ZFEÚ)*

(pozri body 147, 152, 153)

Zhrnutie

Žalobkyňa, Sieć Badawcza Łukasiewicz, je výskumnou organizáciou, ktorá ako príjemca uzavrela tri dohody o poskytnutí grantu v rámci siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického vývoja a demonštračných činností (2007 – 2013).

V roku 2013 boli niektoré dohody o poskytnutí grante uzatvorené v tomto rámci predmetom auditu, ktorý vykonala externá audítorská spoločnosť poverená Komisiou. Neskôr v rámci vyšetrovania Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) vytkol žalobkyni jej spoluúčasť na nepravdivých vyhláseniach, ku ktorým došlo na výkazoch pracovného času niektorých jej zamestnancov. Na základe záverov OLAF-u Komisia vydala oznámenia o dlhu, v ktorých požadovala zaplatenie súm z titulu náhrady škody. Neuznala totiž personálne náklady na zamestnanca (ďalej len „dotknutý zamestnanec“), ktorého výkazy o pracovnom čase boli na účely schválenia podpísané jeho manželkou. Žalobkyňa zaplatila požadované sumy v celom rozsahu, podala však žalobu na Všeobecný súd, a to najmä s cieľom dosiahnuť určenie neexistencie zmluvnej pohľadávky Komisie a vrátenie súm uvedených v oznámeniach o dlhu.

Všeobecný súd túto žalobu zamietol a preskúmal jednak zákonnosť vymáhania, ktoré vykonala Komisia, a jednak existenciu konfliktu záujmov v prejednávanej veci z dôvodu rodinných väzieb.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd potom, čo zamietol žiadosť žalobkyne o vynechanie určitých údajov vo vzťahu k verejnosti z dôvodu, že tieto údaje buď nie sú uvedené v rozsudku, alebo by ich opomenutie mohlo zasiahnuť do možnosti verejnosti mať prístup k rozsudkom a porozumieť im, preskúmal zákonnosť príkazov na vymáhanie, ktoré vydala Komisia.

V tejto súvislosti predovšetkým uviedol, že dohody o poskytnutí grantu upravujú jednak audit a jednak kontrolné postupy. Kontrolné postupy, ako sú upravené v predmetných dohodách, sú opatreniami, ktoré patria do zmluvného rámca zaväzujúceho strany a ktoré sa autonómne uplatňujú na postupy auditu. Konanie vedené OLAF-om je súčasťou tohto rámca.

V tejto súvislosti Všeobecný súd na jednej strane zastáva názor, že Komisia bola podľa predmetných dohôd o poskytnutí grantu oprávnená na základe výsledku kontrolného postupu požadovať od žalobkyne vrátenie dlžných súm potom, čo identifikovala nezrovnalosti, ktorých sa žalobkyňa dopustila.¹ Na druhej strane nebola stanovená žiadna osobitná a špecifická procesná požiadavka, pokiaľ ide o spôsob identifikácie nezrovnalostí v rámci kontrolných postupov začatých po prijatí konečných správ a účtov.² Na rozdiel od tvrdenia žalobkyne, že Komisia nemôže ignorovať správu o konečnom audite na základe dotknutých dohôd o grante, je tak

¹ Článok II.22 ods. 6 a článok II.21 ods. 1 druhý pododsek prílohy II predmetných dohôd o grante.

² Článok 119 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev (Ú. v. 248, 2002, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 74, ďalej len „rozpočtové nariadenie“).

postup uplatňovaný v prejednávanej veci nezávislý od auditu, ktorý uvádza žalobkyňa. V tejto súvislosti Všeobecný súd zdôraznil, že z ustanovení predmetných dohôd o poskytnutí grantu a rozpočtového nariadenia vyplýva, že audity nemajú záväznú povahu.³ Z toho vyplýva, že záverečnú správu z auditu nemožno ani po schválení Komisiou považovať za záväznú a nemennú, a že Komisia nie je viazaná zisteniami finančného auditu, ak kontrola po tomto audite spochybnila jeho výsledky.

Ďalej pokiaľ ide o riziko konfliktu záujmov z dôvodu rodinných väzieb, Všeobecný súd rozhodol, že z predmetných dohôd o poskytnutí grantu vyplýva vyvrátená domnienka týkajúca sa existencie rizika konfliktu záujmov najmä vtedy, keď sa osoby, ktoré majú rodinné alebo citové väzby, nejakým spôsobom podieľajú na tom istom projekte.⁴ V prejednávanej veci vedie k uplatneniu tejto domnienky manželský vzťah medzi dotknutým zamestnancom a jeho manželkou.

Všeobecný súd dospel k záveru, že skutočnosť, že manželka dotknutého zamestnanca je zodpovedná za schvaľovanie výkazov pracovného času svojho manžela bez možnosti ich úpravy, pričom je v týchto výkazoch bez akýchkoľvek nejasností uvedená ako „vedúca“, postačuje na to, aby sa dospelo k záveru, že kontrolný systém zavedený žalobkyňou nespĺňa požiadavku, aby boli prijaté všetky opatrenia potrebné na zabránenie akémukoľvek riziku konfliktu záujmov, pokiaľ ide o rodinné alebo citové väzby, ktorý by mohol ohroziť nestranný a objektívny výkon predmetného projektu podľa predmetných dohôd o poskytnutí grantu. Podľa Všeobecného súdu vplyv rodinnej situácie nemožno vylúčiť len z dôvodu neexistencie vzťahu administratívnej podriadenosti v profesijnej oblasti. Riadny výkon dotknutého projektu tak mohol byť ohrozený.

Okrem toho, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, že stanovisko Komisie predstavuje diskrimináciu z dôvodu rodinného stavu v rozpore s článkami 7 a 9 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“),⁵ Všeobecný súd konštatoval, že cieľom požiadavky vyhnúť sa akémukoľvek konfliktu záujmov z dôvodu rodinných alebo citových väzieb je zabrániť závažnému a zjavnému porušeniu požiadavky nestrannosti a objektívnosti, ktorá sa okrem iného vzťahuje na osobu zodpovednú za osvedčenie výkazov o pracovnom čase výskumných pracovníkov pracujúcich na projekte dotovanom Úniou. Preto aj za predpokladu, že pravidlo, ktorého cieľom je zaručiť neexistenciu konfliktu záujmov, mohlo zasiahnuť do práv chránených článkami 7 a 9 Charty, obsah týchto práv by nebol ovplyvnený, ale nanajvýš by sa obmedzil ich výkon.

V tejto súvislosti Všeobecný súd rozhodol, že v prejednávanej veci má takéto obmedzenie za cieľ zaručiť dodržiavanie zásady riadneho finančného hospodárenia⁶ a je nevyhnutné, pretože Komisia nemá k dispozícii iné prostriedky kontroly presnosti personálnych nákladov vykázaných príjemcom grantu, ako sú tie, ktoré vyplývajú najmä z predloženia spoľahlivých výkazov pracovného času. Toto obmedzenie nie je neprimerané, keďže jednak platí, že práva chránené článkami 7 a 9 Charty nie sú dotknuté vo svojom samotnom obsahu, a jednak, že požiadavka vyhnúť sa konfliktu záujmov z dôvodu rodinných alebo citových väzieb by mohla byť splnená minimálnymi organizačnými úpravami.

³ Predovšetkým článok II.22 ods. 1 prílohy II k predmetným dohodám o poskytnutí grantu pripúšťa možnosť vykonať ďalšie audity počas piatich rokov nasledujúcich po dokončení dotknutého projektu. Okrem toho prvý odsek článku 119 rozpočtového nariadenia uvádza, že orgán prevezme záverečnú správu a vyúčtovania „bez toho, aby boli dotknuté následné kontroly zo strany orgánov“.

⁴ Článok II.3 písm. n) prílohy II k predmetným dohodám o poskytnutí grantu.

⁵ Články 7 a 9 Charty sa týkajú práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, práva uzavrieť manželstvo a práva založiť rodinu.

⁶ Táto zásada je zakotvená v článku 317 ZFEÚ.

Napokon Všeobecný súd zamietol žalobu na zrušenie listu Komisie z 12. novembra 2019, ktorým Komisia žalobkyňu informovala o vydaní oznámení o dlhu, ktorú žalobkyňa podala podľa článku 263 ZFEÚ, ako neprípustnú. Všeobecný súd v tejto súvislosti konštatoval, že právo žalobkyne na účinný prostriedok nápravy nebolo porušené, keďže podala žalobu na zmluvnom základe podľa článku 272 ZFEÚ a žalobné dôvody uvedené na podporu tejto žaloby preskúmal príslušný súd.